

Za kvetoucími skvosty podzimního Peloponésu

Jan Suda

Květena Středomoří bezpochyby představuje jeden z nejsilnějších botanických magnetů evropského kontinentu. Valná většina botaniků volí pro návštěvu této oblasti jarní měsíce, kdy vykvétá největší počet zdejších rostlinných druhů. Milovníci vzácnosti zase upřednostňují období vrcholného léta, aby ve vysokohorských oblastech mohli obdivovat rarity přežívající nezářídka jen na několika málo lokalitách. Trochu stranou zájmu stojí podzimní období, jež na první pohled nemůže konkurovat ani jarní záplavě květů, ani výjimečnosti letních druhů. Ze však i taková podzimní návštěva Středomoří — např. Peloponéského poloostrova — skýtá množství nevšedních botanických zážitků, se pokusí ukázat následující řádky.

Peloponéský poloostrov (či spíše ostrov, neboť od r. 1893 jej od řecké pevniny odděluje Korintský průplav) se rozkládá na jihovýchodním okraji Evropy na ploše asi 21,4 tis. km² (přibližně třetina rozlohy ČR). Jeho současné pojmenování je prý odvozeno od známé postavy řeckých bájí — krále Pelopse, který této oblasti kdysi vládl. Historické literární prameny však používají i další označení, přičemž zvláštní pozornost si jistě zaslouží jména, jejichž kořeny lze hledat v botanickém názvosloví. Např. termín Morea rozšířený ve 12. stol. má zřetelně svůj původ v tvarové podobnosti poloostrova s listem moruše (*Morus alba*). Ještě starší písemnosti pak hovoří o území připomínající list platanu (*Platanus orientalis*).

Uvedená pojmenování jakoby poukazovala na mimořádnou floristickou bohatost oblasti. Podle současných znalostí hostí Peloponéský poloostrov téměř 2 800 původních a plně naturalizovaných druhů cévnatých rostlin řazených do 805 rodů a 137 čeledí (celkový počet druhů je tedy srovnatelný s květenou České republiky). Mezi nejbohatší rody náleží jetel (*Trifolium*) přibližně s 55 druhy, následovaný silenkami (*Silene*) s 46 druhy a česneky (*Allium*) s 37 druhy. Naprostá většina rodů je však nepoměrně menších a téměř polovina

z nich (přesně 387) má dokonce jen jediného zástupce. Největší druhovou koncentrací lze zaznamenat v nížinách Peloponésu, zejména tam, kde se vytvořila mozaika přírodních ekosystémů a stanovišť ovlivněných lidskou činností. Počty druhů obecně klesají s rostoucí nadmořskou výškou, částečně kvůli většímu počtu příhodných lokalit a tvrdšímu klimatu i celkově omezenější rozloze horských oblastí. Nejnižší položená území (do 200 m n. m.) jsou tak domovem více než 1 500 rostlinných taxonů, zatímco ve výškách nad 2 000 m již nalezneme jen necelou jednu desetinu tohoto množství.

Nejnápadnějšími představiteli podzimní květeny Peloponésu jsou bezesporu nejrozličnější geofyty (cibulnaté a hlíznaté rostliny). Ty se po skončení suchého letního období (množství srážek totiž bývá ve Středomoří limitujícím faktorem růstu) začínají překotně objevovat v tisících jedincích a desítkách druhů, nezářídka endemických (vyskytujících se výhradně v daném území). Botanici nadšenci by se proto měli „vyzbrojit“ podrobnou znalostí zejména následujících rodů: ocún (*Colchicum*), šafrán (*Crocus*), lužanka (*Sternbergia*) a česnek (*Allium*). K početným zástupcům uvedených skupin pak přistupují některé další,

zpravidla široce rozšířené druhy jako švihlík krutiklas (*Spiranthes spiralis*), který je jednou z nejpozději kvetoucích evropských orchidejí a velmi vzácně se vyskytuje i v naší květeně (viz Živa 2004, 5: 209), drobná ladoňka podzimní (*Scilla autumnalis*), jejíž populace z nejnižšího Peloponésu jsou morfologicky unikátní díky nezvykle širokým a poléhavým listům (někdy bývají oddělovány jako samostatný drobný taxon), dekorativní brambořík břechtanolistý (*Cyclamen bederifolium*) nesoucí u plně vyvinutých exemplářů i přes stovku květů, jmeně vonící narcis pozdní (*Narcissus serotinus*) s bílými květy, prudce jedovatá urgieva mořská (*Urginea maritima*), známější spíše pod lidovým označením mořská cibule (viz obr.), jejíž cibule vyčnívající alespoň částečně nad povrch půdy mohou dorůst až do hmotnosti kolem 2 kg, či dekorativní lír mořský (*Pancratium maritimum*) zdobící písčité pobřežní duny. Ostatní životní formy (tedy ne geofyty) mají v podzimním období výrazně menší zastoupení. Mezi světlé výjimky náleží zejména zástupci čel. hvězdnicovitých (*Asteraceae*), jako např. silně ostnitá purpurově kvetoucí chrpa červená (*Centaurea calcitrapa*) nebo nepřehlédnutelný *Scolymus hispanicus* s hrozny velkých, zlatožlutých úborů (viz obr.).

Zastavení první — ocúny

Čelní místo mezi podzimními geofyty Peloponésu zaujímají ocúny (*Colchicum*). Jejich odborné jméno je odvozeno od bájně Kolchidy, území ležícího u Černého moře (dnes součást Gruzie). Rod celkově obsahuje více než 90 druhů rozšířených v jižní a střední Evropě, severní Africe, jihozápadní a střední Asii a zasahujících až do západního Himálaje. Vlastní areály jednotlivých druhů (zejména středomořských a východoasijských) však zpravidla bývají velmi malé, nezářídka omezené jen na jedinou izolovanou oblast (jde o tzv. stenoendemity). Náš domácí široce rozšířený ocún jesenní (*C. autumnale*) tedy představuje v rámci rodu spíše výjimku. Největší druhová diverzita ocúnů je soustředěna ve

Setkání s tisíci rozkvetlých šafránů patří vždy k nezapomenutelným zážitkům, vlevo ♦ Vpravo dekorativní trsy šafránu *Crocus boryi*

východním Středomoří, zejména v Řecku a Turecku. Nelze se tedy divit, že samotná flóra Řecka hostí více než třetinu (téměř 35) dosud uznávaných druhů.

Určování zdejších ocúnů však nebývá vůbec jednoduché, a to hned z několika důvodů. Mnohé druhy totiž nevytvářejí listy současně s květy, ale až s odstupem několika měsíců a získání kompletního materiálu tak bývá časově dosti náročné. Mimo dobu květu jsou to většinou zcela nenápadné a obtížně lokalizovatelné rostliny, jejichž úzké trávovité listy mohou být lehce přehlédnuty v ostatní vegetaci. Navíc, na téže lokalitě se často současně vyskytují dva nebo i více druhů, což s sebou nese riziko smíšených sběrů. V neposlední řadě většina druhů vykvétá mimo hlavní botanickou sezonu (od konce srpna do ledna) a materiál pro jejich kritické studium tak mnohdy zůstává jen fragmentární. Nepřekvapí proto skutečnost, že četné taxony byly odlišeny teprve v posledních desetiletích (např. pozoruhodný *C. asteranthum* až v r. 2002) a další nepochybně na své objevení teprve čekají.

Mezi početnými peloponéskými druhy si prvořadou pozornost zaslouží malá skupina ocúnů se zvláštními výběžkatými hlízkami, jež se do značné míry vymyká naší tradiční představě hlíznatých rostlin. Jejich podzemní zásobní orgány totiž nebyvají typicky kulovité či vejčité, ale vytvářejí plavivé vodorovné výběžky dlouhé i několik centimetrů, a celkově tak připomínají spíše ztlustlé oddenky. Příbuzenské vztahy mezi těmito „výběžkatými“ a „klasickými“ ocúny jsou stále obestřeny tajemstvím a snad molekulární analýzy dovoří podhalit roušku tohoto tajemství. Nutno podotknout, že druhů s takto podivně utvářenými hlízkami je v rámci celého rodu poskrovnu a dosud se podařilo objevit pouhých 6 taxonů. Dva z nich (*C. minutum*, *C. leptanthum*) jsou endemity Turecka, zbývající najdeme na balkánském poloostrově. Výhradně na jižním Peloponésu (poloostrov Mani) a na ostrově Kythéra roste *C. psaridis* (viz obr.). Tento pozdně kvetoucí taxon (od konce října do poloviny prosince) osidluje kamenné křovinaté svahy, opuštěná pole a olivové sady od úrovně moře do výšek kolem 500 m. Ačkoli roste jen v geograficky omezeném prostoru, na příhodných stanovištích může vytvářet početné populace vznik-

lé vegetativní cestou (v místě adventivních pupenů na hlíze se pravidelně zakládají dceřiné rostliny). Květy tohoto druhu se objevují jednotlivě či po dvojicích, nejčastěji bývají sytě růžově nachové, se zřetelným žilkováním, směrem k bázi převládá žlutavě bílá barva. Dva čárkovité až úzce kopinaté listy jsou alespoň částečně vyvinuty již v době květu. *C. psaridis* se řadí k pěstitel-sky atraktivním druhům, v našich klimatických podmínkách však jeho kultura bývá poměrně obtížná a doporučit lze spíše podmínky studeného skleníku.

Dalším představitelem „výběžkatých“ ocúnů je *C. boissieri* poznatelný podle výrazně větších, růžově-purpurových květů a tří listů, které se objevují až po odkvětu. Kromě uvedených morfologických znaků mohou při jeho determinaci pomoci i rozdíly v rozšíření, neboť tento druh preferuje vyšší polohy. Nejsnáze odlišitelným zástupcem je zřejmě drobný ocún *C. soboliferum*, který jako jediný má okvětní lístky volné až k samé bázi (netvoří tedy žádnou okvětní trubku). Poslední, recentně popsáný druh *C. asteranthum* představuje v evropské květeně fenologicky zcela ojedinelý typ — vrchol jeho kvetení totiž spadá do zimních měsíců (prosinec až leden). Zimní kvetení ocúnů je s výjimkou severozápadní Afriky a části jihozápadní Asie velmi řídký jev a mezi evropskými taxony podobný cyklus vykazuje již jen *C. chimonanthum* (napovídá tomu i druhový název: cheima = zima, anthos = květ) ze severovýchodu Řecka. Květy *C. asteranthum* bývají drobné, světle narůžově fialové, nálevkovité, na přímém slunci se však nápadně široce hvězdovitě otevírají (odtud zřejmě jeho vědecké jméno). Listy se vyvíjejí současně s květy a bývají zpravidla čtyři. Ocún *C. asteranthum* je dosud znám jen z několika populací soustředěných v jediném pohoří (Mt. Lirkio) ve střední části Peloponéského poloostrova. Zde prakticky výhradně kolonizuje suché jižní vápencové svahy ve výškách 950–1 450 m n. m., které

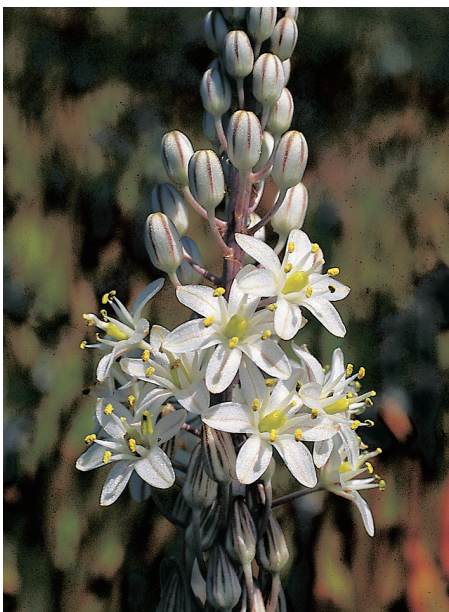
Safrán *Crocus goulimy* je znám jen z velmi malého území na jihu poloostrova, vlevo ♦ Pozoruhodný ocún *Colchicum psaridis* náleží mezi nemnoho druhů, jejichž blíže tvoří nápadné vodorovné výběžky. Podle knihy *Endemické rostliny Řecka — Peloponés* kreslila M. Chumchalová

se vyznačují velice krátce ležící sněhovou pokrývkou. I přes preferenci klimaticky příznivých stanovišť bývají jeho květy v některých letech výrazně poničeny nepříznivým počasím a přežití na lokalitě pak zajišťuje efektivní nepohlavní rozmnožování.

Představením „výběžkatých“ druhů však výčet zajímavých podzemních ocúnů Peloponésu zdaleka nekončí. Tato geografická oblast je totiž mimo jiné domovem dalších minimálně čtyř endemických taxonů (některé svým areálem přesahují ještě na ostrovy v Jónském moři). Nejzajímavější z nich je zřejmě ocún *C. pulchellum*, známý jen ze dvou vápencových horských masivů (Taygetos a Killini), kde osidluje kamenné svahy ve výškách kolem 1 400–1 850 m n. m. a vykvétá koncem srpna a v září. Zajímavým rysem tohoto druhu jsou dlouhodobě přítomné jarní listy a tobolek, které v uschlém stavu přetrvávají často až do vyrašení nových květů. Výhradně severní Peloponés hostí další z podzemních ocúnů *C. peloponnesiacum*, který nejčastěji najdeme na severně orientovaných nevápencových svazích v nižších polohách. Vyznačuje se sytě růžově fialovými květy, tmavými prašníky (šedavě žlutými až téměř černými) a velmi úzkými listy, které v počtu 4–6 bývají vyvinuty již v době květu. Také další dva endemické druhy preferují nížinné polohy. Robustní *C. parlatoris* patří k poměrně hojným představitelům podzemní květeny severozápadu a jihu Peloponésu. Od předchozího druhu se liší většími a světleji

Nahoře zleva: Působivé zlatožluté květy lužanky *Sternbergia lutea* vhodně doplňují bílé a fialové odstíny šafránů a ocúnů ♦ Mezi zajímavé podzimní česneky patří druh *Allium callimischon* ♦ Nápadná květenství *Scolymus hispanicus* zvěstují v celém Středomoří příchod podzimu ♦ Nezaměnitelná jedovatá *urginea mořská* (*Urginea maritima*) vykvétá zcela bez listů, dole. Snímky J. Sudy

třemi tyčinkami, naproti tomu u ocúnů jich najdeme dvojnásobný počet.

Pro milovníky šafránů představuje podzimní Peloponés přímo vysněnou oblast — při troše štěstí zde totiž lze objevit téměř 10 různých druhů a poddruhů endemických pro Řecko, přičemž mnoho z nich dokonce hranice poloostrova vůbec nepřekračuje. Jediněnost oblasti umocňuje i skutečnost, že na jedné lokalitě může růst hned několik taxonů současně. Při jejich určování je zapotřebí bedlivě sledovat zejména charakter obalů hlíz, zbarvení nitky a prašníků a členitost blizny. Mezi barvami podzimních šafránů jednoznačně dominuje bílá, někdy se světle fialovým nádechem či žilkováním. Jasně fialovou se pyšní pouze *C. goulimyi* (viz obr.) nesoucí jméno řeckého botanika C. Goulimise, který jej v r. 1954 objevil. Jde o raritu rozšířenou jen v nejižnější části Peloponésu (poloostrovy Mani a Malea). Naštěstí v místech svého výskytu bývá docela hojný, a tak početné populace najdeme nejen v opuštěných olivových sadech, na okrajích políček či na kamenitých svazích, ale i podél silnic. Kromě převládající fialové barvy květů (nedávno však byla popsána i vzácná bílá odchylka) je tento šafrán charakteristický tuhými, hladkými obaly hlíz, které se na bázi třepí do úzkých trojúhelníkovitých útvarů, bílými nitkami se žlutými prašníky a čnělkou dělenou jen do tří segmentů. Shodnou (pouze trojnásobnou) čnělku má i další druh — *C. hadriaticus*. Zcela odlišný je však charakter obalů hlíz, které tvoří jemně vláknitou síť. Je to relativně hojný taxon rozšířený v nížinách západního a jižního Řecka. Největší květy z peloponéských šafránů patří druhu *C. niveus* (dosahovat mohou až 20 cm délky). Jak napovídá latinské jméno, dřívější autoři předpokládali, že jeho výhradní barva je sněhově bílá. V současné době jsou však známy i populace, jejichž květy vykazují fialový nádech. Svým rozšířením je i tento

druh omezen na jižní Peloponés. Neméně atraktivním šafránem je *C. boryi*, jehož bílé až krémové květy (viz obr.) mají žluté ústí, žluté nitky a bílé prašníky. Důležitým diagnostickým znakem bývá oranžová čnělka členěná do mnoha ramen. Druh najdeme v západním a jižním Řecku a na Krétě, kde nejčastěji osidluje otevřená stanoviště nižších poloh.

Jistou míru podobnosti v barvě a struktuře generativních orgánů vykazuje *C. laevigatus*. Jde o taxon zajímavý zejména svou fenologií — vrchol kvetení přichází na podzim, rozkvetlé jedince je však možné zaznamenat přes celou zimu až do pozdního jara. Variabilita se projevuje i ve zbarvení květů, které kolísá od čistě bílého až po světle nafialovělé, vždy s podélnými, intenzivně fialovými pruhy na vnější straně lístků. Nezaměnitelným znakem druhu jsou tuhé skořápkovité obaly hlíz, které se na bázi rozpadají do nápadných zubů.

Zastavení třetí — lužanky

Další pozoruhodnou skupinu na podzim kvetoucích mediteránních rostlin představují lužanky (*Sternbergia*) z čel. amaryllidových (*Amaryllidaceae*). Tento malý rod byl pojmenován počátkem 19. stol. podle známého mecenáše badatelů, paleontologa a zakladatele Národního muzea v Praze hraběte Kašpara Sternberga. Zahrnuje do dnešního dne necelou desítku platně odlišných druhů, největší počet z nich roste na území Turecka. Navzdory druhové chudosti jde o skupinu s poměrně rozlehlým areálem, který sahá od jihozápadní Evropy až po jihozápadní Asii (Kavkás, Írán). Valná většina lužanek kvete žlutě, jedinou výjimku tvoří nedávno objevená (r. 1979), náramně vzácná a ohrožená turecká *Sternbergia candida*, jejíž okvětní lístky mají bílou barvu. Díky atraktivnímu vzhledu i podzimnímu kvetení bývají prakticky všichni zástupci rodu vyhledáváni pěstiteli. Stinnou stránkou této oblíbenosti však nezřídka bývá jejich cílený sběr na přírodních nalezištích, vedoucí k výraznému snížení početnosti vybraných druhů a populací. Není proto překvapením, že celý rod je chráněn podle mezinárodní konvence CITES (Úmluva o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin).

zbarvenými květy, žlutými prašníky a listy objevujícími se většinou až po odkvětu. Nedávno popsány, značně proměnlivý ocún *C. sfikasianum* dává přednost otevřeným kamenitým svahům na vápencových podkladech, často v blízkosti mořského pobřeží. Na příhodných stanovištích, např. na jižním Peloponésu, patří od září do listopadu mezi dominantní rostliny a jeho dekorativní, nafialovělé a tmavěji žilkované květy nápadně vynikají mezi ostatní uniformně zbarvenou vegetací (viz obr. na 1. str. obálky).

Zastavení druhé — šafrány

Populace ocúnů nezřídka doprovázejí neméně půvabné představitelé podzimní středomořské flóry — šafrány (*Crocus*). Tento rod je rozšířen v celé jižní a střední Evropě (od Portugalska až po Řecko, severní hranice prochází Polskem), severní Africe, západní Asii a nejdále na východ zasahuje až do západní Číny. Celkem bývá v současnosti odlišováno přes 80 druhů, většina patří mezi typické jarní geofyty, jen asi čtvrtina z nich vykvétá během podzimu a v zimě. Tyto podzimní typy bývají často mylně považovány za ocúny. Rozdíl mezi oběma skupinami je přítomnost zcela jednoduchých — květy šafránů se vyznačují pouze

Na Peloponésckém poloostrově se můžeme setkat se třemi taxony lužanek. Nižší polohy od září do listopadu zdobí lužanka žlutá (*S. lutea*, viz obr.) a l. sicilská (*S. sicula*). Obě se vyznačují robustními, vzpřímenými zářivě žlutými květy, velkými hlízami a listy, které se objevují současně s květy. Vzájemné rozlišení však často působí potíže (nejdůležitějším diferenčním znakem by měla být větší šířka listů u prvně jmenovaného taxonu) a mnozí autoři se proto přiklánějí k jejich sloučení. Ve stejné době vykvétá v horách (zpravidla nad 1 200 m) další druh — lužanka očúnokvětá (*S. colchiciflora*). Oblibuje zejména světliny v jedlových či bukových lesích na vápencových podkladech. Její květy jsou drobnější (nejčastěji jen 5–6 cm), citronově žluté a výrazně menších rozměrů dosahují i hlízy. Navíc, kvetoucí rostliny nemají vyvinuté žádné listy — ty se objevují až za dlouhou dobu po odkvětu. Pro nás je jmenovaný druh zajímavý tím, že svým rozšířením zasahuje až do střední Evropy a jeho nejbližší lokality leží na území sousedního Slovenska nedaleko Štúrova (jde o vůbec nejsevernější výskyt). O památný taxon jde i z pohledu historie botanického výzkumu Peloponésu. Rostlinu zde totiž sbíral první post-linneovský botanik působící v této oblasti John

Sibthorp během své expedice v r. 1787, kdy začínal shromažďovat materiál pro monumentální dílo *Flora Graeca*. Jmenovaná publikace bezpochyby představuje jednu z nejpozoruhodnějších ilustrovaných květen, které kdy spatřily světlo světa (Živa 2003, 4: 188–192). Tvoří ji 10 v kůži vázaných svazků publikovaných mezi lety 1806 a 1840. I ručně kolorovaných obrazech najdeme velice zdařilá a realistická vyobrazení celkem 966 druhů řecké květeny. Původní soubor byl vydán v nákladu pouhých 25 výtisků a řadí se tak mezi vůbec nejdražší botanické tisky všech dob.

Zastavení čtvrté — česneky a sněženky

Z dalších zajímavých druhů jistě neuniknou pozornosti drobné endemické česneky. První z nich — *Allium callimischon* (viz obr.) — představuje poměrně hojný prvek vápencových svahů a křovinatých porostů jižního a západního Řecka. Jeho okvětní lístky bývají při rozkvetu bílé, později někdy narůžovělé, ve střední části s tmavší linií. Spolehlivé určení opět vyžaduje kontrolu podzemních částí — cibule mívají tuhé vnější obaly rozpadající se v podélná vlákna. Blízce příbuzný druh *A. ritsii* náleží mezi nejvzácnější rostliny,

s nimiž se lze v tuto roční dobu na Peloponésu setkat. Celkový areál totiž zahrnuje pouze několik km² na poloostrově Malea. Mezi hlavními diferenčními znaky oproti předchozímu taxonu patří síťovitě rozpadavé vnější obaly cibule, celkově menší vzrůst i chudší květenství.

Přehled atraktivních rostlin Peloponésu by jistě nebyl úplný bez sněženky *Galanthus reginae-olgae*, která je jediným řeckým zástupcem vykvétajícím během podzimu (od září do prosince). Současně se pyšní i další zvláštností — kvete totiž téměř zcela bez listů a teprve za plodu začínají její asimilační orgány prorůstat nad povrch půdy. Druh zpravidla nalezneme ve smíšených lesích a vlhkých, stinných roklicích středních nadmořských výšek.

Je asi očividné, že největší počet nevšedních podzimních druhů se soustřeďuje na jihu Peloponésu, na poloostrovech Mani a Malea, kde zdánlivě fádni stanoviště jako okraje cest či olivové sady hostí celou řadu vzácných a endemických druhů. Taková podívaná na záplavu bílých květů šafránů, doplněnou žlutí lužanek a fialověrůžovými odstíny ocúnů a bramboříků pak dává alespoň na chvíli zapomenout na skutečnost, že v našich zeměpisných šířkách se již neuprosně blíží zima.

Květinové symboly Kanady

† František Procházka

V Evropě jsme zvyklí na znaky nebo symboly různých států či měst, jež začasťe demonstrují sílu a moc. Tak např. náš dvojecasť český lev nebo orlí (či orlice) ve znacích nejrozuzněnějších středoevropských států anebo zemí. Kdesi, daleko v pozadí, se cudně skrývají slovanská lípa a germánský dub. Zcela jinak je tomu v Kanadě, rozlohou srovnatelné s Evropou. Jednotlivé kanadské provincie mají totiž ve svých znacích kanadské druhy rostlin. Dokonce i frankofonní provincie Quebec, jež měla od r. 1963 ve znaku bourbonskou lilii — znak francouzského královského rodu Bourbonů (lilii bělostnou — *Lilium candidum*, Madona lily), má od r. 1999 nový symbol — kosatec různobarvý (*Iris versicolor*), který roste na více než polovině území Quebecu.

Všechny ostatní provincie Kanady měly a mají ve svých znacích jako symboly původní rostliny kanadské flóry: Alberta divoký šípek (*Rosa acicularis*, Prickly rose — od r. 1930), Britská Kolumbie až 8 m vysokou stromovitou svídu *Cornus nuttallii* (Pacific Dogwood — od r. 1956), nápadnou velikými bílými listeny, které vyhlížejí jako květy, Manitoba bíle kvetoucí koniklec *Pulsatilla patens* var. *Wolfgangiana* (Prairie crocus — od r. 1906), Newfoundland hmyzožravou rostlinu špirlice *Sarracenia purpurea* (Pitcher plant — od r. 1954),

jediný druh rodu zasahující ze Střední Ameriky na sever až do východní Kanady, Nové Skotsko bíle kvetoucí plazivý stálezelený keřík *Epigaea repens* (Mayflower nebo Trailing arbutus — od r. 1901) s celokrajnými střídavými listy, pěstovaný v zahradách ojedinele i u nás, Nový Brunšvik modrokvětou violku *Viola cucullata* (Purple violet — od r. 1936), Ontario bíle kvetoucí liliovitou rostlinu z příbuzenstva našeho vraního oka — *Trillium grandiflorum* (Trillium — od r. 1937), Ostrov prince Eduarda severoamerický střevičník *Cypripedium acaule* (Pink lady's-slipper — od r. 1965) s bezlistou lodyhou a velkým růžovým pskem, Saskatchewan červenokvětou lilii *Lilium philadelphicum* var. *andinum* (Western red lily — od r. 1941), Severozápadní teritoria severoamerický druh dryádky *Dryas integrifolia* (Mountain avens — od r. 1957) a Yukon — i na našich pasekách a okrajích

Ve znaku kanadské provincie Nový Brunšvik najdeme modrokvětou violku *Viola cucullata*, vlevo ♦ Z osmi druhů r. špirlice (*Sarracenia*), vyskytujících se v močálech a na slatinistích jihovýchodu Severní Ameriky, má špirlice nachová (*Sarracenia purpurea*) největší areál sahající od střední Kanady přes jižní pobřeží Hudsonova zálivu a oblast Velkých jezer po Newfoundland, ježož je symbolem, na severu až po Mexický záliv na jihu. Foto F. Procházka

lesů běžně rostoucí vrbovku, nebo chcete-li vršku úzkolistou (*Epilobium angustifolium*, Fireweed — od r. 1957).

Představa, že by naše nedávno nově založené kraje měly ve svých znacích typické anebo významné květiny svých území, je zcela absurdní. I to však vypovídá o rozdílnosti mnohonárodní kanadské kultury na straně jedné a česko-moravsko-slezské na straně druhé.